

derecho de *pueya* acostumbrado» a. 1791, p. 218. Avui Sz. Costa m'informa que *la poya* a Benasc és «pan pequeño con que se pagaba la cocción» (1965); «*poya*: el derecho que se paga en pan en el horno común: 'a la fornera l'ha paressu que la *poya* no iere prou gran'» (Ballarín, *Dicc.*). També es diu encara *pa de puja* a Benissanet (Bladé), i és «conjunt de 24 pans pastats i cuits al forn: de cada *puja* es dóna un pa al forner» a Poboleda (Pinyas, *Butll. Cl. Pir. Tssa.* II, 171).

Puja pot explicar-se com derivat de *pujar* per tal com el pa tributat obligava a *pujar* o augmentar en un el nombre de pans que hom comandava. El mot es retroba en un mossàr. granadí *póya* «bollo» (*PAlc.* que Simonet voldria relacionar desencaminadament amb el cast. *bollo*) i un cast. *poya* que ja documentem en un doc. d'Uclés, a. 1223 «panes --- uno por *poja*» (*MzPi.*, *Do. Ling. Cast.*, 313, 16). *Puger. Pugerera.*

Puig. És benemèrita la llista de NLL en *Puig*-que aplega *AlcM*, la major part amb etimologia correcta, alguns discutible. Hi assenyalo alguns errors segurs. *Puig-Assalit*, que aquest nom de persona no és germànic salta als ulls. *Puigfrancor*: la forma real és *Pujafrancor* (*pužəfrənkə*, 1935-85), que no ve de *puig* sinó dissim. de *Punyafrancor* PUGNA FRANCORUM, comprovat per la documentació antiga, i valuós record d'un combat que devien lliurar-hi les hosts de Carlemany o Lluís el Piadós. *Puigmal* l'etimologia pre-romana és una arbitrarietat fantàstica. *Puiggeric* res de *Berich*, és HILPERIK, i el *puig* no té cap relació geogràfica amb Prada. *Puigpunyent* és falsa la pronúncia que li atribueix *AlcM*: pertot se sent *parpuñent*: la seductora etimologia PUDIUM PUNGENTEM sembla ser també errada: una mera 'etimologia notarial', entre altres raons perquè *Puigpunyent* és un poble, no pas cap *puig*, i ben lluny del Galatzó i de tot altre cim.

¹ D'on el derivat mossàr. andalusí i manchego *po-yata* 'pila, munt', 'penyal balmat', *DECH* IV, 629. 21ss., amb metàtesi *Putaites* a la Ribera alta del Xúquer (Estubeny) i l'enguerí *empoyatar-se* 'encauar-se el conill', 'esquivar la conversa malhumoradament' (Gulsoy). — ² Partint de la idea de cosa de poquíssim valor, menyspreable, passà al cast. PUJÉS «higa», 'gest obscè de menyspreu' (*DCEC/DECH*) sobre el qual han perdut tant de temps els hispanistes estrangers i castellans. D'aquí el basc *puyes* i variants (*buges, puses* etc.) gest o exclamació per allunyar l'embruixament, sobre el qual també han divagat, lluny d'osques, els bascòlegs Schuchardt i Urquijo (*RIEB* XI, 112-4), *pusesa emon* «dar higa» en l'alabès Landucci (1562). — ³ Abusivament canviat (i trivialitzat) en «li havien *pujat* al cap» pel corrector de català de les *O. C.*, p. 186. — ⁴ *Muntar* se sent molt pel Ross. i Conflent, però també sento l'altre per la part de Vinçà.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *pui, pi, pi(o), putxet, putgetó, pugerol, puit, puits, putxos, butxo, putxó, pujol, pujolet, pujolar, pujolet* (cf. supra), *pujal, puial, apujalar, apuialar, pujalet,*⁶⁰

puixana, pugès, pugesa, pugesada, pugesimal, pujar, pujar tr., pujar-se'n, empujar-se, empujament, puier, pujada, pujadeta, puçada, pujador, puçador, pujall, pujament, pujant, pujantó, pujat, impujable, apujar, apujament, puja (cf. infra), *repujar, repussar, repujador, repujat, sobrepujar, sobrepujant, sobrepujament, sobrepujança, sobrepuja, sobrepuig, apoiar, apodiàr, apodiació, apodiatiu, puja-i-baixa, fer un puja-i-baixa, pujos-i-baixos, pujons i baixons, pujaminyons, puja-soques, pujamar, puja* 'cap de corda', *anar a puja, puja-ment, puja* 'dret cobrat per la coccó del pa', *pueia, poia, pa de puja, puger, pugerera, Puig, Puig-Assalit, Puigfrancor, Pujafrancor, Puigmal, Puiggeric, Puigpunyent.*

¹⁵ *Puinyà* (*AlcM*) gravíssima err. de còpia per Juinyà (JOVINIANUM).

PUIX, sembla haver estat extret de l'antic *puixes*. avui encara dialectal, provinent del ll. PÖSTĒA. □ ²⁰ *1.ª doc.: puxes*, c. 1250; *puix, Homilies*.

«Del cor ixen totes les obres que són feites: primerament són pensades, e *pux* són messes en obra», *Hom.*, 4v21; «G. de Zacosta avie cinc ainel e cinc porcel, e jo pregé-li que me-n dés delme, e él dix-mi que lo-n soferís tro a l'altr' an, e fi-o; e ag-ne set, *puis*, e dix-li que me-n dés delme, e no me-n volg donar», doc. de la C. de Tremp, a. 1242; «feeren petitio d'enquisitió e no-ls volgueren oir, ans los ne gitan del palau aontadament ---; *puis* procurà lo Bisbe de València que agessen oidor, e 'npetraren», doc. de 1251, tramès al Bisbe d'Urgell pel seu enviat el ribagorçà B. de Lliri (PPujol, *DocVgUrg.*, 8,5, 16.23). D'altra banda també apareix llavors la forma *puxes*: «--- tots los homes de Gósal, e aurie *puxes* tots sos drets d'èls, que pocs homes són que rics sien, qui no-i ting<u>en», doc. de l'Alt Cardener, de l'any 1250 (id., 15.18).

Puixes és freqüent en la nostra literatura del S. XIII i tot el XIV: «Negun pecador, per molt peccatz que aya fetz, no-s desesper que non aya perdó de sos peccatz, esgardan Sent Pol, qui fo en tan gran colpa e vesem que *puxes* fo en gràcia», *VidesR*, 52v2 (traduint «postmodum», nota 43); «e *puxes*, après de açò, totes les gents de la ost començaren a fer una cava», Desclot (*DAG.*).

En Llull és molt abundant «en lo mig-loc de un moxell de stopa gità aygua, e *puxes* més foc a la stopa», «mès lo coltell per lo ventre al infant, e *puxes* i mès sa mà»; «Sdevenç-se un die que lo bisbe hac feta una gran injúria, e *puxes* anà cantar la missa; en tan gran abhominació hac un canonge lo falliment que lo bisbe feye, que --- anà participar ab los pastors en los boscatges ---» (*Merav.*, *NCL*. II, 18; I, 113; I, 105; encara més: II, 129; III, 115; IV, 104), i en totes les obres lullianes: «primerament ordenà de l'estudi, e *puxes* de les huyt benauyrançes»; «--- *puxes* entrà en lo dormitori» (*Blang.* II, 77.27; I, 153.14; i de nou I, 81.15...). Encara en Eiximenis: «tramès lo corp, per so que anàs a voure si trobaria terra, e lo corp no tornà; e *puxes* tramès la coloma ---», *Terç* (*NCL*. VI, 35). No es pot dir que aquesta forma sigui ben morta,